

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

**Činnost stanice Hasičského záchranného sboru České republiky
v Kutné Hoře**

Jan Kareš

**Bakalářská práce
2016**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jan Kareš**
Osobní číslo: **E12327**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management ochrany podniku a společnosti**
Název tématu: **Činnost stanice Hasičského záchranného sboru České republiky
v Kutné Hoře**
Zadávací katedra: **Ústav regionálních a bezpečnostních věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Předmětem zájmu bakalářské práce bude činnost Hasičského záchranného sboru České republiky, nejprve v rovině jeho celostátní působnosti, dále pak podrobněji pro územní obvod Kutná Hora a stanici v tomto městě sídlící. Cílem práce bude zhodnocení zásahové činnosti stanice HZS v Kutné Hoře, včetně identifikace a popisu místních specifik.

Osnova:

- Požární ochrana.
- Charakteristika Hasičského záchranného sboru České republiky.
- Územní obvod HZS ČR Kutná Hora.
- Popis a analýza činnosti stanice HZS ČR v Kutné Hoře.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **cca 30 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

FIALA, M., VILÁŠEK, J. Vybrané kapitoly z ochrany obyvatelstva. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2010. 208 s. ISBN 978-80-246-1856-2.

HANUŠKA, Z. Organizace jednotek požární ochrany. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008. 116 s. ISBN 978-80-7385-035-7.

SKALSKÁ, K., HANUŠKA, Z., DUBSKÝ, M. Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I. 1. vyd. Praha: MV - GŘ HZS ČR, 2010. 99 s. ISBN 978-80-86640-59-4.

SZASZO, Z. Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích. 1. vyd. Praha: MV - GŘ HZS ČR, 2010. 306 s. ISBN 978-80-86640-60-0.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Zdeněk Matěja, Ph.D.

Ústav regionálních a bezpečnostních věd

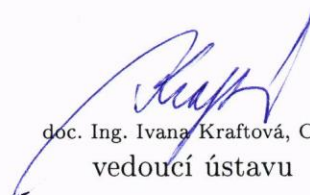
Datum zadání bakalářské práce: **29. září 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **29. dubna 2016**

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Ivana Kraftová, CSc.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 29. září 2015

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 24. 4. 2016

Jan Kareš

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych rád poděkoval svému vedoucímu práce Ing. Zdeňku Matějovi, Ph.D. za jeho odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat příslušníkům stanice HZS v Kutné Hoře v čele s plk. Ing. Jiřím Pokorným za poskytnuté informace o činnosti jejich stanice. A v neposlední řadě své rodině za neustálou podporu při studiu na Univerzitě Pardubice.

ANOTACE

Předmětem zájmu bakalářské práce je činnost Hasičského záchranného sboru České republiky, nejprve v rovině jeho celostátní působnosti, dále pak podrobněji pro územní obvod Kutná Hora a stanici v tomto městě sídlící. Cílem práce je zhodnocení zásahové činnosti stanice HZS v Kutné Hoře, včetně identifikace a popisu místních specifik.

KLÍČOVÁ SLOVA

Hasičský záchranný sbor, integrovaný záchranný systém, požární ochrana, jednotky požární ochrany, Kutná Hora

TITLE

Activities of the Fire Rescue System in Kutná Hora

ANNOTATION

The thesis is deal with the activity of the Czech fire rescue service. At first it describes its national scope of activity, further on the field of activity within Kutná Hora region and the station there. The aim of the paper is the evaluation of rescue actions of the HZS station in Kutná Hora and the description of some local particularities.

KEYWORDS

Fire rescue service of Czech Republic, Integrated rescue system, fire protection, fire protection units, Kutná Hora

OBSAH

ÚVOD	10
1 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY	12
1.1 HISTORIE POŽÁRNÍ OCHRANY	12
1.2 PRÁVNÍ PŘEDPISY	17
1.3 PŮSOBNOST A POSLÁNÍ	19
1.4 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	19
1.5 JEDNOTKY POŽÁRNÍ OCHRANY.....	21
2 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM.....	22
2.1 ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE.....	22
2.1.1 <i>Vývoj</i>	22
2.1.2 <i>Podstata</i>	23
2.2 SLOŽKY IZS.....	23
2.3 PRÁVNÍ PŘEDPISY	24
2.4 ROLE HZS V IZS	25
3 HZS ČR ÚZEMNÍ ODBOR V KUTNÉ HOŘE	26
3.1 MĚSTO A OKRES KUTNÁ HORA.....	26
3.1.1 <i>O městu</i>	26
3.1.2 <i>O okrese</i>	27
3.2 HISTORIE HZS ČR – ÚO KUTNÁ HORA.....	28
3.3 STANICE HZS V KUTNÉ HOŘE.....	30
3.4 O STANICI V ČÁSLAVI.....	31
3.5 O STANICI VE ZRUČI NAD SÁZAVOU	31
3.6 O STANICI V UHLÍŘSKÝCH JANOVICÍCH.....	32
3.7 SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V KUTNÉ HOŘE	32
4 ORGANIZAČNÍ A OPERAČNÍ ČINNOST STANICE HZS V KUTNÉ HOŘE.....	35
4.1 ORGANIZAČNÍ ČINNOST	35
4.1.1 <i>Struktura stanice</i>	35
4.1.2 <i>Fyzická příprava</i>	36
4.1.3 <i>Odborná příprava</i>	36
4.1.4 <i>Vzdělávání a přezkušování</i>	37
4.2 OPERATIVNÍ ČINNOST	37
5 ANALÝZA VÝJEZDOVÉ ČINNOSTI ÚO KUTNÁ HORA	38
5.1 SOUHRNNÉ STATISTICKÉ ÚDAJE ZA ÚZEMNÍ ODBOR ZA ROK 2015.....	39
5.2 SOUHRNNÉ STATISTICKÉ ÚDAJE ZA ÚZEMNÍ ODBOR ZA 5 LET.....	41
5.3 ANALÝZA POŽÁRŮ V ROCE 2015 ZA ÚZEMNÍ ODBOR.....	42
5.4 SOUHRNNÉ INFORMACE O POŽÁRECH V LETECH 2011 – 2015 V ÚO KH.....	44
ZÁVĚR.....	45
POUŽITÁ LITERATURA	48

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: HZS Středočeského kraje	20
Tabulka č. 2: Požáry v roce 2015	43

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek č. 1: Souhrn počtu výjezdů HZS ÚO Kutná Hora v roce 2015.....	39
Obrázek č. 2: Procentuální zastoupení událostí v ÚO Kutná Hora v roce 2015	40
Obrázek č. 3: Vývoj počtu událostí v ÚO Kutná Hora v letech 2011 – 2015	41
Obrázek č. 4: Počet požárů v obcích HZS ÚO Kutná Hora v roce 2015	42
Obrázek č. 5: Vývoj počtu požárů v ÚO Kutná Hora v letech 2011 – 2015	44

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ČR	Česká republika
ČSR	Československá republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
FES	Fakulta ekonomicko-správní
GŘ	generální ředitelství
HZS	Hasičský záchranný sbor
HZSK	Hasičský záchranný sbor kraje
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	jednotka požární ochrany
JSDH	jednotka sboru dobrovolných hasičů
Kč	korun českých
mld.	miliarda
MU	mimořádná událost
MV	Ministerstvo vnitra
OPIS	operační a informační středisko
ORP	obec s rozšířenou působností
PČR	Policie České republiky
Sb.	Sbírka zákonů
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

ÚVOD

Rozvíjející se úroveň činnosti lidstva nese mimo mnoha nesporných pozitiv i řadu souvisejících negativních vlivů týkajících se ohrožení života a zdraví člověka. Obyvatelstvo je denně a přímo konfrontováno a ohrožováno „tradičními“ nebezpečími jako jsou požáry, živelné pohromy, dopravní nehody, úrazy, vraždy, nemoci a kriminalita. Pro zajištění bezpečnosti a jistoty občanů jsou zřízeny složky integrovaného záchranného systému zajišťující pomoc při výskytu mimořádných událostí. Důležitým a základním článkem IZS je Hasičský záchranný sbor České republiky. Posláním útvarů HZS je ochrana zdraví, života i majetku osob před požáry a zajištění pomoci při mimořádných událostech. HZS jsou organizované profesionální jednotky podléhající Ministerstvu vnitra ČR rozdělené do krajů a jejich územních odborů. Profesionální jednotky jsou též zřizovány u větších podniků a institucí se specifickou výrobou (a stupněm požárního zatížení) a dalšího nebezpečí (např. slévárny, chemické provozovny, elektrárny, železnice, civilní letiště apod.)

Významným článkem požární ochrany jsou jednotky Sboru dobrovolných hasičů. Tyto historicky nejstarší tradiční instituce – spolky pomoci obyvatelstvu při MU jsou ustanoveny obecními úřady obcí. V některých, zpravidla těch menších, mimo své primární poslání jsou i organizátory kulturních a společenských akcí i sportovních událostí. V případě potřeby zajišťují samostatně nebo ve spolupráci s profesionálními jednotkami požární ochrany následky mimořádné události. Jejich členové jsou často vzhledem k odborné erudici využíváni ve svých zaměstnáních jako příslušníci požárních hlídek pracovišť, v obcích provádí spolu s orgány obecního úřadu i preventivní protipožární činnost. Popularita práce SDH je i základnou pro zájem o práci a službu v profesionálním hasičském sboru.

Povolání profesionálního hasiče i činnost hasiče dobrovolného je záležitost fyzicky a psychicky značně náročná. Vyžaduje soustavný výcvik, udržování fyzické kondice, absorbování mnoha znalostí z technických a dalších oborů. Nelze při výkonu služby zcela eliminovat poškození zdraví úrazy i ztrátu života. Tato specifika jsou určující již při výběru adeptů na službu v HZS, kdy mimo aspekty naučitelné i nacvičitelné rozhodují primárně výsledky psychotestů. Neustálý kontakt s nebezpečnými situacemi, zejména při akcích s nutností vyprošťování obětí MU (dopravní a jiné nehody) i častý kontakt se smrtí vedou k samé hranici psychické odolnosti jednotlivce. Proto většina útvarů HZS má ve svých řadách kvalifikované a zkušené psychology poskytující pomoc nejen obětem MU při zásahu, ale poskytující psychologickou pomoc i preventivní přípravu vlastním příslušníkům.

Je důležité, aby byla úloha, důležitost a náročnost tohoto povolání – poslání veřejnosti dostatečně prezentována a touto pak náležitě oceňována a respektována.

Bakalářská práce „Činnost Hasičského záchranného sboru České republiky v Kutné Hoře“ je rozčleněna na 5 hlavních kapitol, které jsou následně děleny dále na podkapitoly. První kapitola se zabývá historií požární ochrany a souvisejících činností ve světě i na našem území. V nástinu sleduje vývoj legislativy a předpisů, poslání hasičských sborů, jejich působnosti, organizační struktury a jejich začlenění. Druhá kapitola se zabývá integrovaným záchranným systémem – důvody vzniku systému, organizace. Dále složky IZS a jejich související předpisy a ustanovení. Třetí kapitola pojednává o územním odboru Kutná Hora, charakteristice činnosti v rámci města i okresu, zřízených detašovaných pracovištích. Čtvrtá kapitola je o organizaci a operativní činnosti ÚO KH včetně odborné a fyzické přípravy, vzdělávání a přezkušování. V páté kapitole je provedena analýza výjezdové činnosti HZS v územním odboru Kutná Hora za období posledních pěti let.

Cílem bakalářské práce je charakterizovat činnost HZS v Kutné Hoře a zhodnotit strukturu a vývoj výjezdů v územním odboru Kutná Hora za období posledních pěti let.

1 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY

„Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen „hasičský záchranný sbor“) je jednotný bezpečnostní sbor, jehož základním úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi.

Hasičský záchranný sbor se podílí na zajišťování bezpečnosti České republiky³⁾ plněním a organizováním úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému, krizového řízení a dalších úkolů, v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem a jinými právními předpisy. “ [3]

1.1 Historie požární ochrany

Pravdivost přísloví „Oheň je dobrý sluha, ale zlý pán“ provází lidstvo od nepaměti. Oheň k lidské společnosti jako zdroj tepla, světla, prostředek k přípravě potravy, důležitý prvek řemeslných technologií, ale i prostředkem k ničení protivníka během bojových střetnutí.

Vzhledem k charakteru výstavby sídel lidské společnosti a hojného užívání hořlavých materiálů (dřevěné stavby, doškové a šindelové střechy), později velmi rozšířené řemeslně – technické obory ohně využívají (kovářství, hutnictví, slévárenství, výroba stělného prachu) se z významného pomocníka, často při banálních opomenutích či náhodách stává oheň příčinou katastrofických událostí značně společnost zasahující.

Na základě těchto zkušeností se lidstvo snaží negativní důsledky využívání ohně eliminovat. Z historie je známo ustanovení „strážců ohňů“, kteří mimo jejich udržování byli povinni i o zabezpečení okolí ohnišť, později ve městech a hradech byly na věžích stále hlídky, v obcích (a to do dob docela nedávných) byli obecní radou stanovováni ponocní. Mimo další strážní povinnosti měli za úkol dohlížet na požární situaci a při vzniku požáru zajistit informaci pro evakuaci a hašení.

Ke zdolávání vzniklých požárů, zejména v hustých osídleních se již od starověku postupovalo organizovaně, stanovením odpovědností, povinností a zajišťováním zvláštních protipožárních prostředků a zařízení.

Například na základě zkušeností s velkými požáry v Římě (v roce 64 př. n. l. shořelo 2/3 města) byl zřízen oddíl 600 otroků vedený vojenskými důstojníky legií k hlídkování na hradbách a zdolávání požárů za pomoci dobrovolného sdružení řemeslníků pro hašení

způsobilých (což byli vlastně první dobrovolní hasiči – jejichž činnost byla kompenzována snížením tzv. veřejných daní).

Do hasebních prací byli zapojováni i řadoví občané a tyto jim určovány jako poddanská povinnost včetně použití vlastních prostředků (věder a měchů). Vyžadováním této povinnosti a organizací zásahu (většinou dopravy hasební vody systémem dvojitého řetězu lidí) byli pověřováni obecní hodnostáři, rychtáři apod.

Správa sídelních aglomerací (panství apod.) vybavovala hasební družstva i speciálními prostředky, určovala místa jejich uložení a zácvek uživatelů těchto zařízení. Základní prostředek do dnes pro hašení užívaný – hasičský stroj je známý již roku 255 př. n. l. (Egypt – Ktesiloios), zdokonalen byl Heronem roku 205 př. n. l. již jako dvouválcové primitivní ruční pákové čerpadlo pro dopravu hasební vody. Místo hadic byla využívána volská střeva. (13.0)

Klasická ruční stříkačka byla sestrojena a vyráběna v Anglii od roku 1725. Byla schopna dopravit 12l vody za sekundu do vzdálenosti 40m. Rovněž z Anglie pochází první stříkačka s parním pohonem čerpadla roku 1829. Využití spalovacího motoru (rok 1907 v USA) zvýšilo parametry stříkačky a využití automobilů příznivě ovlivnilo mobilitu nasazení protipožární techniky. První spalovací motory byly však drahé a nespolehlivé, proto jejich zavádění postupovalo pomalejším tempem. První automobily pronikly do vybavení požárníků pražského profesionálního hasičského sboru v roce 1912 a až v roce 1926 plně nahradily éru koňských potahů. [20]

Na území Čech, které bylo od středověku důležitou obchodní evropskou křižovatkou, hustě osídleno a řemeslně rozvinuto bylo požáry postiženo mnoho měst. Město Praha vydává ve 14. století tzv. Statut o ohni, kde mimo jiné stanovuje povinnosti cechům řemeslníkům i občanům města při zdolávání požáru a obsahuje i pokyny pro požární prevenci (hlídky na věžích, kontrola ohnišť a komínů – jejich konstrukce byla tehdy proutěná a vymazávána hlínou).

V českých městech jsou městskými radami vydávány požární řády upravující povinnosti občanů i řemeslníků pro předcházení vzniku požárů a při jejich zdolávání. Rovněž některá požárně riziková řemesla mají vykázané lokality pro provozování s ohledem na bezpečnost okolí. Například město Kutná Hora vydává požární řád roku 1559. Součástí požárních řádů byly i sankce za jejich porušování nebo nedodržení, v závažných případech s rozsáhlými následky se jednalo i o uložení hrdelních trestů! [16]

V počátcích 19. století se stále častěji objevovaly plány, které popisovali organizaci hasebního procesu, které měli vést k většímu úspěchu. Zanedlouho začaly převažovat názory

o vybudování sboru tzv. „služebníků k hašení“ ve velkých městech, zejména v Praze. Tito služebníci byli vyškoleni z řad tovaryšů a různých řemeslníků mající zkušenosti s prací s ohněm, připraveni zasáhnout od páté hodiny odpolední do šesté hodiny ranní. Velitele jim dělal určený komisař a nad celou záležitostí dozíral magistrát města. K převzetí dobrovolné služby v těchto zálohách byla připravovaná občanská garda, avšak snahy této transformace zanikly. [20]

Dobrovolní hasiči

V roce 1821 zřizuje magistrát v Praze sdružení „Požární zálohy řemeslnické“, kam začleňuje řemeslníky, kteří vzhledem k povaze své činnosti mají zkušenosti s prací s ohněm a zdolávání požárů. Na území města zřizuje „stanoviště požárních pomůcek“ vybavené žebříky, háky a dalšími pomůckami z městského rozpočtu.

První dobrovolné hasičské sbory byly založeny v severních Čechách zde usídlenými Němci v roce 1854 v Zákupích a v dalších devíti letech v České Kamenici, v Rumburku a v Liberci.

První fungující český sbor byl založen 7. května 1864 ve Valvarech Karlem Krohnem podle jeho poznatků z Německa. Další české dobrovolné sbory nenechaly na sebe dlouho čekat. Vznikly v obcích Roudnice, Česká Kamenice, Rumburk, Kolín, Tábor, Nepomuk a Kutná Hora. V roce 1870 bylo v Čechách již 20 dobrovolných sborů a v roce 1874 již 107! Přínosem pro rozmach dobrovolného hasičství bylo i zapojení některých místních jednot tělovýchovné organizace Sokol do požární ochrany.

Vzhledem ke zvyšované náročnosti technické i finanční (většinou ze zdrojů obecních) jsou dobrovolné hasičské sbory kombinovány se zaměstnanci města (většinou velitel nebo strojník požární techniky).

Dobrovolné sbory byly zřizovány v obcích s více jak 50 domy, financovány byly z dobrovolných příspěvků občanů a obecního rozpočtu. Obec zajišťovala výstavbu a vybavení hasičské stanice. [20]

Profesionalizace

O první profesionální hasičský záchranný sbor se zasloužil pražský magistrát. Dne 23. března 1853 bylo předneseno a rozhodnuto o posílení počtu požárníků k hašení požárů, tak i k čištění ulic. Náklady na jejich platy, výzbroj, výstroj, ubytování a stravování byly vyčísleny na 30 tisíců zlatých ročně. Prvním velitelem byl jmenován Ludvík Pasta, který byl vyslán do Berlína, kde již fungoval profesionální sbor dva roky. Tam nasbíral potřebné znalosti a zkušenosti ke správnému vedení sboru. [16]

A tak 18. července 1853 byl zřízen hasičský sbor města Prahy. Nejprve bylo přijato jedenáct požárníků do služby, další až do celkového počtu třiceti byli přijmuti dodatečně. Obdobně jako v Praze, tak později vznikaly další profesionální hasičské sbory roku 1864 v Brně, roku 1866 v Českých Budějovicích a v roce 1892 v Plzni.

Tím, že se budovaly profesionální a dobrovolné hasičské sbory bylo nutné právně upravit požární ochranu. Byly vydány tyto zákony:

- *„Pro Slezsko – zákon č. 20 Slezského zemského zákoníku ze dne 2. února 1873, jimžto se vydává řád policie ohně pro vojvodství Slezské. (novelizován v letech 1898 a 1913)*
- *Pro Moravu – zákon č. 35 Moravského zemského zákoníku ze dne 5. Dubna 1873 platný pro markrabství Moravské, kterýmž se vydává řád policie požárové a řád hasící.*
- *Pro Čechy – zákon č. 45 Českého zemského zákoníku ze dne 25. května 1876, kterýmž se vydává řád policie v příčině ohně pro království České.“* [20: 17]

Požární ochrana přišla před více jak 130 lety do samostatné působnosti obcí. Náklady na ni nesla obec. Veškeré kompetence a vydávání instrukcí měl na starosti starosta. Ve výjimečné situaci zvláštní komisaři. Byl to určitý zárodek pozdějších inspektorů požární ochrany.

Hasičské sbory byly buď profesionální, nebo dobrovolné. Ty byly zřizovány v osadách, které měly více jak padesát domů. Členové profesionálního sboru byli zaměstnanci obce, ti dobrovolní se sdružovali podle spolkového zákona a vykonávali činnost podle stanov obce. Náklady na hašení požáru nesla obec, tedy pokud se jednalo o záležitosti, týkající se obce. Prostředky si obstarával hasičský sbor z vlastního jmění nebo z dobrovolných příspěvků. Pokud tyto zdroje nestačily, tak zbývající náklady hradila obec, která odpovídala za veškeré vybavení požární stanice. [20]

Podnikové tovární jednotky

Většina požárních jednotek s označením „tovární“ byly zřizovány ve výrobnách, kde se vyrábělo, popřípadě manipulovalo s materiály hořlavými a jinak nebezpečnými, popř. v prostředích ztížených pro možnost hasební zásahy (doly, hutě, zbrojní výroba, výroba munice a průmyslových trhavin). Zcela profesionální, odborně a technicky způsobilé jádro jednotky bylo při zásahu doplňováno požárními družstvy z dělníků a pracovníků podniku, nebo jen zásahem dotčených pracovišť, kteří velmi dobře znali obsluhu zasaženého zařízení, jeho rozmístění a způsob práce a manipulace s hašeným materiálem.

Vznik prvního evropského sboru profesionálů je datováno roku 1852, kdy na uhelném dole Evžen v Německu byla taková jednotka zřízena jako záchranná, hasební a vyprošťovací. Na našem území byl první tovární sbor zřízen v severních Čechách u firmy Liebig Vestec v roce 1865 ze zaměstnanců podniku – dobrovolníků. [16]

Vývoj požární ochrany v počátcích 20. století

„Za první Československé republiky existovaly veřejné (komunální) požární jednotky z povolání jen v některých větších městech. V ostatních městech a obcích využívali starostové předpisy prakticky převzaté z Rakouska-Uherska. Ty umožňovaly přenášet zodpovědnost starostů za hašení požárů na dobrovolné hasičské sbory. Jejich materiální potřeby však kryly jen částečně. Někde byly dobrovolné hasičské sbory posíleny městským zaměstnancem zastávajícím funkci strojníka popřípadě velitele.“

Samozřejmě tento uvedený stav neodpovídal potřebám tehdejšího státu v dobách míru natož za války. V dobách protektorátu výrazná změna nenastala. Byl totiž vydán překlad německého zákona o hasičstvu: o veřejných a městských útvech nazývaných požární policie. Mužstvo pluku bylo tvořeno českými četníky a příslušníky finanční stráže, jež byly němečtí důstojníci, kteří studovali dvouleté učiliště požární policie v Berlíně Eberswalde.

„Po válce byla požární ochrana zařazena do oboru působnosti ministerstva vnitra (jemuž také příslušel nejvyšší dohled a řízení), plnění úkolů na úseku požární ochrany pak zajišťovaly národní výbory (místní, okresní a krajské), jejichž výkonným orgánem pro tuto oblast bylo hasičstvo, které bylo dobrovolné, z povolání nebo závodní. Hasičstvo z povolání musely ze zákona zřídit všechny obce s počtem obyvatel nad 50 000, nebo i obce menší, pokud tak rozhodl krajský národní výbor. Velitel hasičstva veřejného a závodního byl oprávněn při zásahu činit potřebná opatření jménem příslušného národního výboru. Příslušníci hasičstva ve službě pak požívali ochrany veřejného činitele.“

K zásadní reorganizaci požární ochrany došlo v roce 1953, kdy došlo k přijetí zákona o státním dozoru a požární ochraně. Na jeho základě se požárními jednotkami staly veřejné a závodní jednotky. Odpovědnost za bezpečnost v oblasti požární ochrany měly národní výbory, orgány státního požárního dozoru a ministr vnitra, který měl pravomoc řízení požární ochrany prostřednictvím ústřední správy státního požárního dozoru a jejich místních orgánů.
[5]

1.2 Právní předpisy

V oblasti hasičského záchranného sboru a požární ochrany se v průběhu zpracování bakalářské práce změnil primární zákon zabývající se této oblasti. Do roku 2015 působící zákon (zákon číslo 238/2000 Sb.) byl nahrazen současně působícím zákonem **č. 320/2015 Sb. o Hasičském záchranném sboru České republiky** a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru).

Další zákony, které ohraničující činnost hasičských záchranných sborů jsou:

- č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů
- č. 320/2015 Sb. o Hasičském záchranném sboru České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů
- č. 59/2006 Sb. o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky, ve znění pozdějších předpisů
- dalších 20 zákonů okrajově se zabývající požární ochraně

Nařízení vlády:

- č. 34/1986 Sb. o jednorázovém mimořádném odškodňování osob za poškození na zdraví při plnění úkolů požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů
- č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších nařízení vlády
- č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel na zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů

vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva, ve znění pozdějších nařízení vlády

- č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně, ve znění pozdějších nařízení vlády
- č. 352/2003 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků

a další resortní směrnice a instrukce, které doplňují požární ochranu. [8]

1.3 Působnost a poslání

Působnost Hasičského záchranného sboru ČR, úkoly a kompetence v oblasti požární ochrany, ochrany obyvatelstva, krizového řízení, civilního nouzového plánování a integrovaného záchranného systému vycházejí ze zákonů, které jsou výsledkem jednání Parlamentu České republiky, které jsem popsal v předešlé kapitole.

Významnou změnou v zákoně o HZS, kdy byly nahrazeny hasičské záchranné sbory okresů na hasičské záchranné sbory krajů, které jsou sami organizační složkou státu. Při rozsáhlé mimořádné události, které vyžadují spolupráci více složek, popisuje působnost složek zákon o integrovaném záchranném systému. Podobně také popisuje kompetence státních orgánů a orgánů územní samosprávných celků na všech řídicích úrovních k přípravě a provádění záchranných a likvidačních prací a ochrany obyvatelstva.

Zákon o krizovém řízení upravuje situace, kdy mimořádná situace dosahuje takových rozměrů, která běžná činnost správních úřadů a složek IZS nepostačuje. V tomto případě hovoříme o opatření v rámci vyhlášení některých z krizových stavů. Orgány krizového řízení jsou podle zákona vláda, ministerstva a další ústřední správní úřady, orgány, kraje a orgány obce.

Zákon o požární ochraně tvoří podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví obyvatel a majetku před požáry. Poskytování pomoci při mimořádných událostech a živelních pohromách stanovení povinností ministerstev, jiných správních úřadů, fyzických i právnických osob. Úkoly státní správy na úseku požární ochrany stanovené na základě tohoto plní v přenesené působnosti také orgány krajů a orgány obcí. [9]

1.4 Organizační struktura

Hasičský záchranný sbor České republiky tvoří Generální ředitelství HZS České republiky jako součást Ministerstva vnitra. Dále je HZS tvořen hasičskými záchrannými sbory krajů (které mají svá krajská ředitelství), záchrannými útvary v Hlučíně a Zbirohu. Nedílnou součástí jsou také vzdělávací instituce.

Hasičský záchranný sbor ČR (HZS ČR) tvoří generální ředitelství HZS ČR, které je organizační součástí Ministerstva vnitra, 14 hasičských záchranných sborů krajů, Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku a Záchranný útvar HZS ČR (dislokace Hlučín a Zbiroh). Součástí Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR jsou také vzdělávací, technická a účelová zařízení: Školní

a výcvikové zařízení HZS ČR, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Technický ústav požární ochrany Praha a Skladovací a opravárenské zařízení HZS ČR.

Krajské HZS sídlí v krajských sídlech, s výjimkou Hasičského záchranného sboru Středočeského kraje, jehož sídlem je Kladno.

V čele generálního ředitelství je generální ředitel Hasičského záchranného sboru České republiky. Generální ředitelství řídí hasičské záchranné sbory krajů, které jsou organizačními složkami státu a účetními jednotkami; jejich příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtové kapitoly ministerstva. Generální ředitelství a hasičské záchranné sbory krajů zřizují vzdělávací, technická a účelová zařízení hasičského záchranného sboru. Hasičské záchranné sbory jednotlivých krajů mají obdobnou vnitřní strukturu jako generální ředitelství. Krajská ředitelství řídí jednotlivé územní odbory, jejichž působnost je shodná s územím bývalých okresů. [10]

Tabulka č. 1: HZS Středočeského kraje

HZS Středočeského kraje	
ÚO Benešov	stanice Benešov, Vlašim
ÚO Beroun	stanice Beroun, Hořovice
ÚO Kladno	stanice Kladno, Rakovník, Roztoky, Řevnice, Slaný, Stochov, Jílové u Prahy
ÚO Kolín	stanice Kolín, Český Brod, Ovčáry (TPCA), Říčany
ÚO Kutná Hora	stanice Kutná Hora, Čáslav, Zruč nad Sázavou, Uhlířské Janovice
ÚO Mělník	stanice Mělník, Kralupy nad Vltavou
ÚO Mladá Boleslav	stanice Mladá Boleslav, Benátky nad Jizerou, Bělá pod Bezdězem, Mnichovo Hradiště, Stará Boleslav
ÚO Nymburk	stanice Nymburk, Poděbrady
ÚO Příbram	stanice Příbram, Dobříš, Sedlčany

Zdroj: [7]

V tabulce 1 vidíme soupis všech 9 územních odborů středočeského kraje s jejich stanicemi, kterých je v kraji 31. K 1. 1. 2015 má Středočeský kraj rozlohu 10 927 km² a 1 315 299 obyvatel. Tím vychází, že v průměru každá stanice má na starost přibližně 353 km² a 42 429 obyvatel na starosti.

1.5 Jednotky požární ochrany

Jednotkami požární ochrany se chápe organizovaný systém vyškolených hasičů s požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany. Jednotky se dělí do šesti kategorií, které se liší územní působností a dojezdovou vzdáleností na místo zásahu a zda se jedná o profesionální hasičský sbor nebo jednotky dobrovolné.

- **JPO I** - jednotka HZS kraje složená z profesionálních hasičů,
- **JPO II** - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, jejíž členové vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší zaměstnání,
- **JPO III** – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce PO dobrovolně,
- **JPO IV** – jednotka HZS podniku,
- **JPO V** – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, jejíž členové vykonávají službu v jednotce PO dobrovolně,
- **JPO VI** – jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku.

Mezi hlavní úkoly jednotek požární ochrany patří výkon požárního zásahu, výkon záchranných prací při mimořádné události a okamžité podávání zprávy o svém výjezdu hasičskému záchrannému sboru kraje. [1]

2 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Jedná se o systém spolupráce a koordinace jednak složek, tak i orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při provádění záchranných a likvidačních prací.

2.1 Základní terminologie

„Integrovaný záchranný systém (dále jen „IZS“) je určen pro koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech včetně havárií a živelních pohrom. IZS vznikl z potřeby každodenní činnosti záchranářů, zejména při složitých haváriích, nehodách a živelních pohromách, kdy je třeba organizovat společnou činnost všech, kdo mohou svými silami a prostředky, kompetencemi nebo jinými možnostmi přispět k provedení záchrany osob, zvířat, majetku nebo životního prostředí.“ [19: 7]

Integrovaný záchranný systém se zabývá koordinací záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech, což je vlastně negativní – škodlivé působení sil a jevů vyvolané činností člověka jak přírodními vlivy, tak i haváriemi. Jedná se při tom o ohrožení života, zdraví, majetku nebo i o životní prostředí vyžadující záchrannou či likvidační práci.

Záchrannými pracemi se považuje činnost k odvrácení nebo omezení působení negativních jevů, rizik vzniklých mimořádnou událostí a činností vedoucí k přerušení jejich příčin. Likvidačními pracemi se rozumí činnost k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí. Hlavním rozdílem mezi těmito definicemi je v tom, že záchranné a likvidační práce jsou nutné provést vždy, ale záchranné bezprostředně, zatímco likvidační lze odložit na později. [19]

2.1.1 Vývoj

Společenské a technologické změny v počátcích 90. let dvacátého století vedly k rozvoji záchranářských profesí. Masivní rozvoj motorismu znamenal zdvojnásobení počtu dopravních nehod. Policie ČR byla přitom vázána nejen na řešení dopravní nehodovosti, ale i řešení trestné činnosti, která se čtyřnásobně zvýšila.

Po snížení stavu Armády České republiky a počtu jejich posádek došlo k poklesu kapacity pomáhat při zásazích při velkých živelních pohromách a průmyslových haváriích, ale také došlo ke snížení stavů záchranářských specialistů. Téměř zanikly sdružení jak Červeného kříže, kdy pravidelně pomáhali s řešením mimořádných situací, tak i například Horské služby, která se specializovala na zásahy na horách.

Ale díky staleté tradici dobrovolných hasičů, jenž tehdy zákon o požární ochraně ukládal povinnost zřídit jednotku SDH obce, zůstali počty hasičů nejvýznamnější složkou pro účinné zvládnání mimořádných situací. [19]

2.1.2 Podstata

IZS není institucí, úřadem, sborem, sdružením ani právnickou osobou. IZS je skutečně systém práce a nástroji spolupráce a modelovými postupy součinnosti (typovými činnostmi) a je součástí systému pro zajištění vnitřní bezpečnosti státu. Jedná se o systém smluvních ujednání podle předpisy stanovenými pravidly.

Výjimkou a určitou institucí IZS se od roku 2004 staly operační a informační střediska, což jsou dispečerským způsobem organizovaná a nejmodernější technologií vybavená zařízení pro příjem a distribuci tísňových volání na jednotné evropské číslo tísňového volání 112.“ [19: 8]

2.2 Složky IZS

Mezi základní složky Integrovaného systému jsou Hasičský záchranný sbor ČR s jednotkami požární ochrany zařazené v plošném pokrytí území kraje, dále Zdravotnická záchranná služba ČR a samozřejmě také Policie ČR, které jsou charakterizovány:

- Schopností rychle a nepřetržitě zasahovat
- Mít celoplošnou působnost na území celého státu
- Obsloužit telefonní linku tísňového volání

Systém samozřejmě řeší i plánovitou výpomoc ostatních složek IZS. Mezi těmito složkami jsou vyčleněné prostředky a síly Armády ČR, další bezpečnostní ozbrojené sbory jako například městské policie. Také mezi ostatní složky IZS patří speciální záchranné sbory (např. Báňská záchranná služba), orgány havarijní, zařízení civilní ochrany, ale i ochrany veřejného zdraví – hygienická stanice. Netypickými, avšak neméně důležité ostatní složky IZS jsou i sdružení občanů a jiné neziskové organizace, které se zabývají záchrannými pracemi jako např. Vodní záchranná služba, Speleologická záchranná služba a Horská služba. [19]

2.3 Právní předpisy

„Právní úprava oblasti IZS vychází přímo z některých ustanovení Ústavy ČR a Listiny, resp. Z ústavního zákona o bezpečnosti České republiky (č. 110/1998 Sb.). Působnost v oblasti IZS je kompetenčním zákonem (č. 2/1969 Sb.) svěřena Ministerstvu vnitra, které je tak gestorem právní úpravy IZS. Celá oblast IZS je zastřešena zákonem o IZS a jeho dvěma prováděcími vyhláškami a prováděcím nařízením vlády. Právní úprava oblasti IZS vznikla společně s krizovým zákonem (č. 240/2000 Sb.) a zákonem o hospodářských opatřeních pro krizové stavy (č. 241/2000 Sb.). Tyto tři zákony jsou vzájemně propojeny množstvím odkazů a souvislostí.“ [19: 9]

Základní právním předpisem pro IZS je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Tento zákon o IZS řeší povinnosti, působnost a oprávnění všech subjektů, které přicházejí s mimořádnou situací do styku. Pravidla stanovená zákonem o IZS jsou platná i v případech, kdy je vyhlášen některý z krizových stavů na území postižené mimořádnou událostí. Naopak zákon o IZS se nevztahuje na předcházení mimořádných událostí, tzv. prevenci vzniku takových událostí, které souvisí s obnovou postiženého území. K řešení a vyšetřování značného počtu mimořádných událostí slouží speciální zákon, který má v tomto případě přednost. Zákon o IZS se využívá v případech, kdy je nutná koordinace záchranných a likvidačních prací více subjektů – složek IZS.

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky č. 429/2003 (dále jen „vyhláška o IZS“)

Kromě zabývající se koordinací záchranných a likvidačních prací, vyhláška rozhoduje o územním havarijním plánování a vnější havarijní plány jaderných elektráren.

Dalšími předpisy ovlivňující IZS je Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, nařízení vlády č. 463/200 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právními osobami podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva, ve znění nařízení vlády č. 527/2002 Sb. [19]

2.4 Role HZS v IZS

Hasičský záchranný sbor, jako jeden ze tří základních složek integrovaného záchranného systému, má celou řadu úkolů, jak pro potřeby ORP poskytovat komplexní služby. HZS plní úkoly vytyčené Ministerstvem vnitra a rozhodující částí úkolů krajského úřadu v ochraně obyvatel jako organizační složka státu a orgánu státní správy. Prostředky a síly začleněné v Ústředním poplachovém plánu IZS jsou řízeny OPISem.

Při ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací MV zařizuje, skrze Generální ředitelství HZS, v době krizového stavu ústřední orgán pro zrychlení rozhodovacího procesu.

Úkoly hasičského záchranného sboru:

- koordinuje záchranné a likvidační práce,
- organizuje školení a instruktáže k přípravě složek IZS zaměřené na součinnost
- seznamuje obce, FO a PO s potencionálním ohrožením obyvatel a prevencí
- organizuje součinnost mezi úřadem ORP se správními úřady a ostatními obcemi
- zpracovává a zajišťuje vnější havarijní plán podle zvláštního předpisu, pokud nepřesahuje správní obvod obecního úřadu ORP
- zajišťuje připravenost havarijního plánu kraje a ověřuje ji cvičením
- kontrolní funkci pro starosty obce a ORP

[2]

3 HZS ČR ÚZEMNÍ ODBOR V KUTNÉ HOŘE

Den 1. 2. 1969 lze považovat historicky za vznik 1. Útvaru profesionálních hasičů v Kutné Hoře ustanovením Smíšeného veřejného požárního sboru, který byl později základem Okresního veřejného požárního útvaru. Náznaky profesionalizace lze najít v historických publikacích o dobrovolných hasičských sborech na Kutnohorsku, kdy ve dvou obdobích z důvodu malého zapojení občanů do hasičského sboru byli doplněni nařízením magistrátu delegováni zaměstnanci města. Rovněž je zmiňováno, že v období technizace dobrovolných hasičských sborů (parní stříkačky apod.) byly funkce strojníka i velitele odborně zdatné a způsobilé osoby placené z městského rozpočtu.

Původní požární zbrojnice byla umístěna v tzv. Domě požárníků, který používal sbor dobrovolných hasičů již v roce 1968.

O dva roky později byla zřízena detašované pracoviště v Čáslavi, v roce 1972 ve Zruči nad Sázavou a v roce 1975 v Sázavě. Toto pracoviště bylo na jaře 1992 přesunuto do Uhlířských Janovic.

Postupně docházelo k navyšování stavu hasičů, zásahové techniky a vybavení a stávající budova určená hasičům již nestačila a proto koncem 80. let minulého století zahájena výstavba nového areálu určené požárníkům v Kutné Hoře v Sedlci. Rozhodnutím Okresního úřadu Kutná Hora získal roku 1996 rozestavěný objekt Hasičský záchranný sbor okresu Kutná Hora, kterému se za necelé tři roky podařilo náročnou stavbu centrální požární stanice dokončit. Dne 1. 12. 1998 byl tento moderní a důstojný stánek kutnohorských hasičů slavnostně uveden do užívání.

Díky velké podpory GŘ HZS ČR a Okresního úřadu Kutná Hora se ve druhé polovině 90. let podařilo podstatně rozšířit a modernizovat zásahovou techniku a další vybavení včetně kvalitních ochranných prostředků. [17]

3.1 Město a okres Kutná Hora

3.1.1 O městu

Kutná Hora je okresní město Středočeského kraje, významnou památkovou rezervací a městem zapsaným na listině světového kulturního dědictví UNESCO. Z hlediska historického významu je Kutná Hora město aglomerací se značným počtem historických pamětihodností. [13]

Vznik města je spojován se založením cisterciáckého kláštera v Sedlci (dnes součásti Kutné Hory) v roce 1142. Příslušníci řádu se věnovali mnoha hospodářským činnostem, mj. i činnosti báňské. Po vlastních úspěších v hornictví pronajímali geologicky lukrativní pozemky k důlní činnosti a bohaté nálezy „pachtýřů“ způsobily rychlou kolonizaci města a okolí. Na poměrně malém prostoru se podle historických pramenů nacházelo 60 000 obyvatel! Výstavba města byla podřízena důlní a související hutní a zpracovatelské činnosti (při technologickém využívání nedostačujících vodních toků) a byla značně koncentrovaná a chaotická. [15]

První regulací důlních a souvisejících činností státem bylo v r. 1300 vydání „Horního zákoníku“ Václavem II. Do Kutné Hory je z mnoha míst království přesídleno mincovnictví a zřízena ústřední mincovna ve Vlašském dvoře – ražba Pražských grošů. V r. 1392 je město vyňato z přímé královské správy a stala se horním městem českého státu řízeného mincmistrem.

Za nejdůležitější státoprávní událost lze považovat vydání Kutnohorského dekretu Václavem II v roce 1409 upravujícího hlasování na půdě pražské univerzity v český prospěch.

V dobách husitských město několikrát přešlo do rukou soupeřících stran, v r. 1424 po vítězství J. Žižky u nedalekého Malešova do rukou husitů. Za vlády Jiřího z Poděbrad a Jagellonců bylo částečně a krátkodobě obnoveno dolování i mincovnictví.

Další krátkodobé obnovení důlní činnosti bylo na počátku 18. století. Poslední obnova těžební činnosti v prostoru obce Kaňk hlubinným těžením již ne stříbra, ale většinou pyritů kovů, proběhlo ve 20. století firmou Rudné doly Příbram a trvalo téměř do konce 20. století. Podnik v lokalitě Kaňk zřídil úpravnu rud, kam se surovina dovážela i z dalších těžebních středisek v republice a získával koncentrát pro další zpracování a export. Z technologií úpravárenství vznikla ekologická zátěž pronásledující region dlouho po skončení vlastní činnosti. [14]

3.1.2 O okrese

Okres Kutná Hora je jihovýchodní součástí Středočeského kraje. Rozkládá se na severozápadním okraji Českomoravské vrchoviny – v oblasti nazvané Časlavské kotlině. Severně tuto oblast ohraničuje střední tok řeky Labe, v té jižní tok Sázavy. Průměrná nadmořská výška této oblasti je 253 m. n. m., od 198 m. n. m. v Polabí až po 559 m. n. m. v Třebětíně.

S rozlohou 917 km² okres zaujímá 4. místo v rámci Středočeského kraje, což činí 8,3 % z jeho celkové rozlohy. Počet obyvatel je 74 tisíc, což je druhý nejnižší počet, a tak se Kutnohorsko řadí mezi nejřidčeji osídlené území s hustotou zalidnění 81 obyvatel na km². Na okrese se nacházejí 88 obcí z toho 2 správní obvody obcí s rozšířenou působností (Kutná Hora a Čáslav), 4 správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem – města se statutem města (Kutná Hora, Čáslav, Uhlířské Janovice, Zruč nad Sázavou) a 7 obcí se statutem městysu (Suchdol, Malešov, Nové Dvory, Kácov, Žehušice, Bílé Podolí a Rataje nad Sázavou).

S ohledem na výměru zemědělské půdy a lesních porostů nekategorizovat jako zemědělsky – průmyslový. V zemědělství převažuje hospodaření sdružených subjektů. Velkoplošné celky vzniklé v době kolektivizace zůstávají v podstatě zachovány a umožňují tak využívání moderní zemědělské techniky.

Industrializaci regionu lze datovat založením tabákové továrny v Kutné Hoře v blízkosti kláštera Sedlec. V této lokalitě sídlí nadnárodní společnost se shodným výrobním programem dodnes. Některé tradiční průmyslové podniky a regionální zaměstnavatelé jako SVA-AVIA Kutná Hora, Rudné doly, Ústav nerostných surovin a jiné zanikly. Namísto nich se v jejich areálech akvizují jiné menší podniky – ne však v takovém rozsahu výroby a počtu zaměstnanců původních subjektů. Mezníkem v této industrializaci a rozvoji regionu i města byla výstavba metalurgicko-strojírenského kombinátu ČKD Kutná Hora v roce 1965 zaměstnávajícího 2200 zaměstnanců. V současné době pokračuje v původním výrobním sortimentu s podstatně menší produkcí a počtem zaměstnanců.

Nejvýznamnějším zaměstnavatelem v dnešní době je moderní podnik na výrobu elektroniky FOXCONN Kutná Hora, v Čáslavi podniky ZENIT, dřevozpracující závody a slévárny lehkých kovů. [4]

3.2 Historie HZS ČR – ÚO Kutná Hora

V místním Sokole v roce 1867 poprvé vznikla myšlenka založení dobrovolného hasičského sboru. V této době byl při Sokole zřízen požární odbor, který zasahoval, avšak jako samostatný odbor nepracoval. Až v roce 1868 úřady schválily stanovy, díky kterým byl založen Sbor dobrovolných hasičů královského horního města Hory Kutné, jako čtvrtý nejstarší v Čechách.

První valná hromada byla konána v dubnu 1868, kde město předalo hasičskému sboru požární náčiní do užívání. O dva roky déle vstupuje kutnohorský sbor do nově založené

hasičské župy čáslavské, ve které bylo registrováno 16 hasičských sborů s 565 členy. Při valné hromadě v roce 1895 silná opozice vystupuje ze sboru a zakládá samostatný sbor. Od té doby byly v Kutné Hoře dva dobrovolné hasičské sbory. Vzájemná rivalita obou hasičských sborů trvala 10 let do té doby, než se sjednotily. Poplašné zvonkové zařízení, kterým byl sbor svoláván k požáru, byl zaveden v roce 1924. Do té doby byl požár ohlašován z věží místních kostelů.

V době 2. Světové války byla činnost hasičského sboru přizpůsobena válečné situaci. Dnem 1. ledna 1943 byl sbor přinucen okupantskými úřady předat do správy města záchrannou stanici. V květnu téhož roku dostal sbor přidělené nákladní auto pro požární pohotovost určené k zásahům při válečných požárech. Prvním lednem 1945, na základě nařízení okupantů, se k hasičskému sboru Kutné Hory připojují obce Sedlec a Kaňk a tím nastává sloučení hasičských sborů. Téměř denně, mnohdy i vícekrát za den nastupovali členové sboru do pohotovosti při hlášení leteckých útoků a všichni členové bez rozdílu konali hasičskou činnost jako svoji občanskou povinnost.

Profesionální Hasičský záchranný sbor v Kutné Hoře navazuje svojí činností na aktivitu těch dobrovolných. Na základě rozkazu náčelníka krajské inspekce požární ochrany v Praze plk. F. Maurera byl 1. února 1969 zřízen profesionální Smíšený veřejný požární sbor v Kutné Hoře. Důvodem ke zřízení tohoto sboru byl fakt nutnosti posílení činnosti požární ochrany na území města i obce. Smíšený veřejný požární sbor plnil své represivní úkoly s technickým a materiálním zabezpečení v prostorách, kde dříve sídlili dobrovolní hasiči. Historický faktem zůstává skutečnost, že v Kutné Hoře byl v rámci republiky první Smíšený veřejný požární sbor, který svojí činností spojoval práci dobrovolných hasičů s hasiči profesionálními držícími nepřetržitou službu na stanici.

V roce 1970 nastává zlom v činnosti sboru. Jednak byl Smíšený veřejný požární sbor přejmenován na Okresní veřejný požární útvar, u kterého bylo nutné vzhledem k narůstajícím úkolům navýšit stavy počtu hasičů. V této souvislosti byla zřízena detašovaná pracoviště OVPÚ a to roce 1970 v Čáslavi, 1972 ve Zruči nad Sázavou a 1975 v Sázavě.

Od roku 1985 byl název Okresní inspekce Sboru požární ochrany změněn na Okresní správu Sboru požární ochrany. Náplň činností se od minulých let se příliš nezměnila.

V roce 1995 vznikl Hasičský záchranný sbor okresu Kutná Hora. V roce 2001 došlo k rozsáhlé reorganizaci ve struktuře požární ochrany. Od 1. 1. 2001 vznikly Hasičské záchranné sbory krajů, které řídí odbory své působnosti. V účinnost také vstoupily nové

zákony o PO, které stanovily podmínky požární bezpečnosti. Hasičské záchranné sbory převzaly od okresních úřadů agendu týkající se ochrany obyvatelstva. [17]

„Hlavním cílem Hasičského záchranného sboru ČR je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech. Pro příslušníky HZS to nejsou jen prázdná slova, ale poslání, které stvrzují podpisem služebního slibu. Závěrečná slova slibu..., nasadit i vlastní život“ zcela naplňují smysl činnosti příslušníků PO.“ [17: 8]

3.3 Stanice HZS v Kutné Hoře

Stanice v Kutné Hoře zahájila činnost na počátku roku 1969 jako smíšený veřejný požární sbor jak hasičů z povolání, tak i těch dobrovolných. Tento požární sbor převzal do užívání zbrojnici v objektu okresního soudu v Kutné Hoře v tzv. „Domě požárníků“. V prvních letech byla jednotka personálně složena jen jedním profesionálním příslušníkem, který se staral v době směny o techniku a v případě výjezdu vyhlašoval poplach pro dobrovolné požárníky, které následně vedl při zásahu.

Na přelomu 70. a 80. let se čím dál tím víc projevoval fakt nevyhovující zbrojnice. Jedním se rozhodla o výstavbě nové požární stanice v lokalitě Kutná Hora – Sedlec. Na adrese U Zastávky v roce 1988 započali náročná zemní práce. Roku 1996 došlo k zásadní dohodě mezi městem, okresním úřadem a Hasičským sborem okresu o převedu majetku a tak o dva roky později ničemu nebránilo 1. prosince slavnostní otevření.

Hasební obvod stanice Kutná Hora tvoří rozsáhlé území od Záboří nad Labem až po zbraslavicko a suchdolsko. Toto území je velmi členité, protože se nachází v nadmořské výšce 200m až 500m, obsahující rozsáhlé planiny, husté zalesněné lesy a velké vodní díla. Personální obsazení této stanice je rozčleněno na tři směny po čtrnácti lidech.

Na základě plošného pokrytí jednotky HZS spolupracují s jednotkami sboru dobrovolných hasičů obce a to JPO III v Červených Janovicích, v Křeseticích, v Malešově, v Nových Dvorech a ve Zbraslavicích a JPO V. Stanice HZS Kutná Hora průměrně zasahuje 320 krát za rok, přičemž nejvíce výjezdů tvoří technické zásahy a zásahy při odstraňování živelných pohrom. [17]

3.4 O stanici v Čáslavi

Historie požárníků v Čáslavi sahá až do 19. století. Místní dobrovolný hasičský sbor prošel tradiční transformací jako ostatní sbory v republice. Od dobrovolné činnosti materiálně zajišťované městem, místními firmami, podnikateli a živnostníky až do roku 1970, kdy se zřídilo detašované pracoviště veřejného požárního útvaru Kutná Hora. Tím se část sboru zprofesionalizovala. V počátcích zajišťovali nepřetržitou akceschopnost stanice pouze 4 profesionální požárníci. K zásahům jezdili společně s dobrovolnými hasiči, sami by na to pochopitelně nestačili. Po řadu dalších let vedle sebe fungovali jak profesionální, tak dobrovolní hasiči.

Doba a společnost, ve kterém žijeme, klade nároky na zvládání většího množství úkolů než jen samotné hašení požárů. A tak dle platné legislativy slouží na stanici v Čáslavi 12 hasičů z povolání – ve 3 směnách po čtyřech. Vlastní budova požární stanice byla dokončena a hasičům do užívání předána během 2. Světové války a prakticky v neměnném stavu se užívá dodnes. Za velké podpory města byl pořízen pozemek na výstavbu nové – moderní stanice, která by měla splňovat nejpřísnější nároky pro službu hasičům a dne 3. 3. 2016 byla tato nová stanice oficiálně uvedena do provozu. [17]

3.5 O stanici ve Zruči nad Sázavou

Činnost požární stanice ve Zruči nad Sázavou započala 1. března 1972 v objektu dobrovolných hasičů na ulici 1. máje. První hasiči sem byli převeleni z požární stanice v Kutné Hoře. Nově vznikající jednotka disponovala základní výbavou převzatou od dobrovolných hasičů.

V souvislosti s nárůstem techniky a nárůstem požadavků na činnost jednotek požární ochrany, paralelně narůstá také počet příslušníků. Jenže stanice v ulici 1. máje proto přestala kapacitně vyhovovat. V roce 1994 byl zakoupen objekt bývalé zemědělské stanice v ulici Jiřícké. Rekonstrukce skončila o 3 roky později a stála 5 mil. Kč a hasiči ve službě při rekonstrukci odpracovali 12 500 hodin. Poslední etapa dokončení v roce 2005, kdy byla vybudováno technické zázemí, sklad, pracoviště chemické služby a posilovna.

Plošné pokrytí a hasební obvod této stanice požární ochrany ohraničují obce Kácov, Zbraslavice, Bezděkov a Soutice. Do tohoto obvodu také zasahuje část dálnice D1 od 49. Do 64. kilometru. Třísměnný provoz na stanici HZS Zruč nad Sázavou zajišťuje 18 příslušníků. [17]

3.6 O stanici v Uhlířských Janovicích

Stanice č. 4 byla založena v Sázavě roku 1975. Z důvodu vhodnější lokace a kratších dojezdových časů byla stanice 1. Dubna 1992 přesunuta do Uhlířských Janovic. Personální obsazení bylo vyprofilováno na 3 směny po čtyřech příslušnících. V roce 1994 byl ustanoven velitel stanice do denní směny, tím vzrostl počet příslušníků na 16.

Hasební obvod stanice tvoří 650 km². Plošné pokrytí je ohraničeno tokem řeky Sázava, lesy na Čestínsku a Zbraslavicku. Primárními zdroji nebezpečí jsou zejména řeka Sázava a silniční převaděče od dálnice D1. V ledních měsících vzniká určité nebezpečí i z několikanásobného navýšení obyvatel v chatařských oblastech. Tím plynou i nejčastější zásahy jednotek: záchrana osob, zvířat a majetku při povodních, lesní požáry a dopravní nehody.

Jednotka požární stanice v Uhlířských Janovicích zasahuje v průměru 140 krát za rok. Vzhledem k vyšší rozloze hasebního obvodu jednotka HZS Uhlířské Janovice úzce spolupracuje s jednotkami SDH obcí kategorie JPO III v Kácově, v Ratajích nad Sázavou, Sázavou a dalšími jednotkami JPO V.

HZS Uhlířské Janovice v současné době umístěna v budově patřící městu, které sdílí společně se sborem dobrovolných hasičů. V blízké budoucnosti se plánuje výstavba nové moderní stanice, které by měla být umístěna mezi stávající budovou a sportovním areálem.
[17]

3.7 Sbor dobrovolných hasičů v Kutné Hoře

Sdružení dobrovolných hasičů v Kutné Hoře byl prvním, který vznikl v tehdejším čáslavském kraji a v pořadí jako čtvrtý sbor v Čechách s českým velením.

První myšlenka zřízení hasičstva ve staroslavné Kutné Hoře vznikla v tamním Sokole, který byl založen v roce 1862 a kde byl ustaven zvláštní požární odbor ze členů jednotky. Ti nosili zvláštní odznak, avšak podléhali při požáru představenému obce, který měl velení a záchranné práce podle zákona řídit. Záslouhou Jana Breüera, továrníka a pozdějšího starosty města, byl z tohoto odboru v roce 1867 sestaven samostatný hasičský sbor. Protože byl však bez platných legislativních stanov, podléhal stále platným zákonům požárního řádu. Tím oficiálně vznikl sbor podobný dnešních „jednotek SDH obce“.

Avšak situace nově zřízeného sboru nebyla příznivá. Správa města nově založenému sboru nepřála. Zakladatel sboru Jan Breüer musel vyvinout potřebně velké úsilí u správy města, aby

našel pochopení pro nově vzniklou organizaci. Oficiálním velitelem sboru se stal Jan Breüer. Žádných jiných činovníků v té době sbor neměl.

Výcvik sboru prováděl povoláný pražský cvičitel hasičů z povolání Tůma. První požární výzbroj a výstroj pro členstvo bylo zakoupeno z vlastních zdrojů velitel sboru a rovněž svým nákladem pořídil sboru dvoukolovou ruční stříkačku.

Jména prvních členů sboru, jak se zapsali do pamětní knihy: Breüer Jan, Breüer Otokar, Hovorka, Krupička, Čapek Kliment, Macháček Jan, Medřický, Marek, Renger, Schmíd, Šimáček, Štengel, Tröster, Kisilka, Klein, Kořínek, Fetter. Na první veřejnou výzvu se přihlásilo 36 přispívajících členů, na které se vybralo 222 zlatých a 25 krejcarů jako první veřejný výnos do sboru. První požár, ve kterém sbor zasahoval, se konal 19. června 1868 v Mezholezích. První zásah ve městě v Kutné Hoře byl o deset dnů později v domě p. Doskočila.

V roce 1880 vstupuje sbor do utvořené hasičské župy Čáslavské a prvním starostou byl zvolen velitel kutnohorského sboru Jan Macháček – pozdější starosta města.

Jeden z největších požárů v Kutné Hoře (26. prosince 1883) v České ulici, zaplatili krvavou daň dva členové sboru. Adolf Olbrich se po úrazu stal trvalým invalidou a Antonín Růžička zaplatil největší daň požárníků – zaplatil svým životem na následky zranění při zásahu.

V roce 1898 původní sbor dostal tehdy nejmodernější hasicí přístroj – parní stříkačku. Tu automobilovou dostali až o 27 let později.

Po vyhlášení „Velké války“ v červenci 1914 bylo mobilizováno 17 členů sboru dobrovolných hasičů Kutné Hory a 19. srpna 1914 byla ustavena tzv. samaritská četa sboru, která zařizovala dopravu raněných vojáků z místního nádraží do lazaretů. Během celé války bylo přepraveno celkem 16 864 raněných.

V roce 1924 se členům sboru do bytů zabudovalo poplašné zvonkové zařízení, čímž odpadlo vyhlašování poplachu požáru ze zvonů věží místních kostelů. Po roce 1930 razantně klesl počet činných členů sboru ze 120 na 20, přičemž do věku 30ti let byli jen tři.

V době okupace bylo sboru přiděleno vozidlo od soukromníka pro požární pohotovost zvláště sestaveného hasičského družstva určeného k zásahům při válečných požárech. V dubnu 1944 dostal sbor nový požární automobil pro dopravu družstva k zásahům. Sbor se účastnil záchranných prací po velkých náletech spojeneckých letadel v Kolíně a Pardubicích.

[18]

Mezi lety 1950 až 1966 plní MJ ČSPO své poslání dobře, své jednotky vysílá k zásahům, stará se o požární techniku, zúčastňuje se nejrůznějších brigád, provádí preventivní kontroly, soutěží a vychovává mladé požárníky. V 60. letech bylo aktivních členů stále méně, zájem o nové členství prakticky nulové a tím se nedařilo v potřebných počtech a včas zasahovat při mimořádných událostech. Postupně činnost dobrovolných požárníků v Kutné Hoře upadala a po roce 1990 nakonec prakticky stagnovala úplně. [12]

Současný Sbor dobrovolných hasičů -jako organizace čítá 23 členů. Útvar nevyvíjí aktivní činnost a z jeho členů není ani ustavena „Jednotka SDH obce“ a tak město Kutná Hora se musí plně spoléhat na profesionální útvar HZS v Sedlci, v krajních případech na sbory dobrovolných hasičů v přilehlých obcích.

Za dobu činnosti dobrovolných hasičů v obci Kutná Hora od roku 1868 do roku 1950, tedy 82 let, se sbor podílel na hašení 431 požárů z toho v 282 případech přímo v Kutné Hoře a ve 149 mimo obvod města. Od roku 1951 je statistika výjezdů dobrovolné zásahové jednotky neúplná, ale např. v roce 1959 vyjela 37krát a do poloviny 60. let v průměru 25krát ročně. [18]

4 ORGANIZAČNÍ A OPERAČNÍ ČINNOST STANICE HZS V KUTNÉ HOŘE

4.1 Organizační činnost

V rámci organizačního řízení se zajišťuje bezchybný chod HZS ve stanici v Kutné Hoře. V tomto řízení se plánují veškeré činnosti, které příslušníci vykonávají během své směny. Velitelem směny je určen daný časový úsek, ve kterém se jednotlivým činnostem věnují. Jde především o údržbu techniky, o fyzickou přípravu, úklid stanice nebo i o odbornou přípravu.

4.1.1 Struktura stanice

Struktura stanice Hasičského záchranného sboru – územního odboru v Kutné Hoře:

- ředitel územního odboru: plk. Ing. Jiří Pokorný
- velitel stanice: mjr. Mgr. Martin Bezděk
- provozní pracoviště:
 - Edita Tučková, Dis., vedoucí pracoviště, sekretariát ředitele
 - Iva Zámešková, finanční referent
 - Ilona Bláhová, referent majetkové správy
- pracoviště Prevence, ochrany obyvatelstva a krizové řízení:
 - mjr. Mgr. Eliška Dobešová, vedoucí pracoviště
 - kpt. Bc. Radka Vonšovská, krizové řízení, ochrana obyvatel
 - por. Bc. Miroslava Linhartová, kontrolní činnost, stavební prevence
 - nrap. Josef Švestka, kontrolní činnost, stavební prevence
 - nrap. Jakub Nekvinda, kontrolní činnost, stavební prevence
- pracoviště IZS a služeb
 - mjr. Ing. Pavel Říha, vedoucí pracoviště
 - nrap. František Turkovský
 - por. Martin Fín, Dis.
- Pracoviště vyšetřování požáru
 - por. Bc. Jaromír Brzák
 - nrap. Luboš Kovanda
 - nrap. Martin Šmejkal

Personální řízení Hasičského záchranného sboru v Kutné Hoře je přiděleno řediteli územního odboru, veliteli stanice a personalistovi. [11]

4.1.2 Fyzická příprava

Fyzická odolnost profesionálních hasičů je typickým rysem tohoto náročného povolání. A proto fyzická příprava je povinností každého příslušníka ve směně a tím udržovat fyzickou kondici a zdatnost. Jedná se o rozvoj síly, rychlosti, vytrvalosti, agility a dalších pohybových cvičení.

V každé směně je pro tento účel mezen čas v odpoledních hodinách. Časový úsek pro fyzickou přípravu je vymezen na 2 hodiny denně. Požární stanice pro tyto účely využívá vlastní posilovnu a další přilehlé sportoviště jako je například venkovní multifunkční hřiště na volejbal, nohejbal, tenis apod.

Samostatnou kapitolou jsou profesionální hasiči, kteří provozují požární sport. Ti v rámci fyzické přípravy mohou trénovat disciplínu – výstup do 4. podlaží cvičné věže s hákovým žebříkem, protože tato věž je součástí areálu. [11]

4.1.3 Odborná příprava

Velmi důležitou a nedílnou součástí pracovní náplně příslušníků stanice je vzdělání a denní odborná příprava. Práce hasičů je tak náročná a rozmanitá, že i po několikaleté praxe u hasičského záchranného sboru se příslušníci setkávají s novými a náročnými situacemi.

Ve stanici v Kutné Hoře se odborná příprava koná každou směnu. Tato příprava se dělí na teoretickou a praktickou část a její školení vychází z dokumentace Plánu odborné přípravy příslušníků HZS ČR, které vydalo Ministerstvo vnitra.

Pro zabezpečení odborné přípravy příslušníků sborů krajů, záchranného útvaru HZS ČR, podnikových jednotek se zavádějí normy znalostí požárních. Normy znalostí pro jednotky HZS kraje, Záchranného útvaru HZS ČR a HZS podniku se liší v závislosti na funkci příslušníka ve sboru:

1. norma znalostí pro funkci „hasič“
2. norma znalostí pro funkci „hasič-strojník“
3. norma znalostí pro funkci „hasič-technik chemické služby“
4. norma znalostí pro funkci „technik chemické služby, chemik“
5. norma znalostí pro funkci „velitel družstva“
6. norma znalostí pro funkci „velitel čety“

[6]

4.1.4 Vzdelávání a přezkušování

Vzdělávání jako proces uvědomělého a cílevědomého zprostředkování, aktivního utváření a osvojování vědomostí, intelektuálních a praktických dovedností a lidských zkušeností je nedílnou součástí a povinností příslušníků hasičského záchranného sboru.

Pro vzdělávání a rozvoj zaměstnanců je vytvořený systém kurzů pro HZS, kde každý zaměstnanec má dle služebního poměru povinnost se vzdělávat dle osobních specifikací a specializací. Dle směrnic a SIÁŘE Generálního ředitelství HZS se odborný – specializovaný hasič (technik, chemik,...) má povinnost jednou za dva roky úspěšně absolvovat kurz, kde výstupním dokumentem je buď osvědčení o absolvování kurzu, nebo potvrzení o účasti na semináři. „Obyčejný“ řadový hasič bez specializace má povinnost se vzdělávat jednou za pět let. Vzdělávací střediska jsou čtyři a to v Bohdanči, dvě stanoviště ve Frýdku Místku a v Hlučíně.

Každoroční přezkušování se koná v rámci stanice, tedy v Kutné Hoře. Toto testování je prováděno na místních sportovištích pod dohledem velitele stanice. O odborné způsobilosti rozhoduje důstojník z krajského ředitelství přímo na požární stanici. V posledních letech se většinou praktikuje testové přezkušování na počítači. [11]

4.2 Operativní činnost

V hasičské stanici v Kutné Hoře provoz funguje v nepřetržitém stavu. Zasahují příslušníci sloužící v 24 hodinových směnách, na stanici se střídají 3 směny A, B a C a na zaměstnance/příslušníky kteří pracují v klasickém režimu běžné pracovní doby.

Primární zabezpečovací systém související s operačním řízením spadá pod Operační a informační systém. Dříve byl OPIS ve stanici Kutná Hora, ale v současné době jsou tyto střediska přesunuty do krajských operačních a informačních středisek (KOPIS) a tak pokud se bude volat tísňové na linku 150 či 112, budete komunikovat se střediskem v Kladně a až následně vnitřní informační komunikací dostane nejbližší středisko podmět k zásahu. [11]

5 ANALÝZA VÝJEZDOVÉ ČINNOSTI ÚO KUTNÁ HORA

V rámci analýzy výjezdové činnosti územního odboru v Kutné Hoře, který obsahuje čtyři stanice hasičského záchranného sboru (Kutná Hora, Čáslav, Zruč nad Sázavou a Uhlířské Janovice), budou analyzována data shromážděná příslušníky HZS. Segment statistického sledování událostí činnosti HZS spadá pod povinnosti vyšetřovatelů požáru.

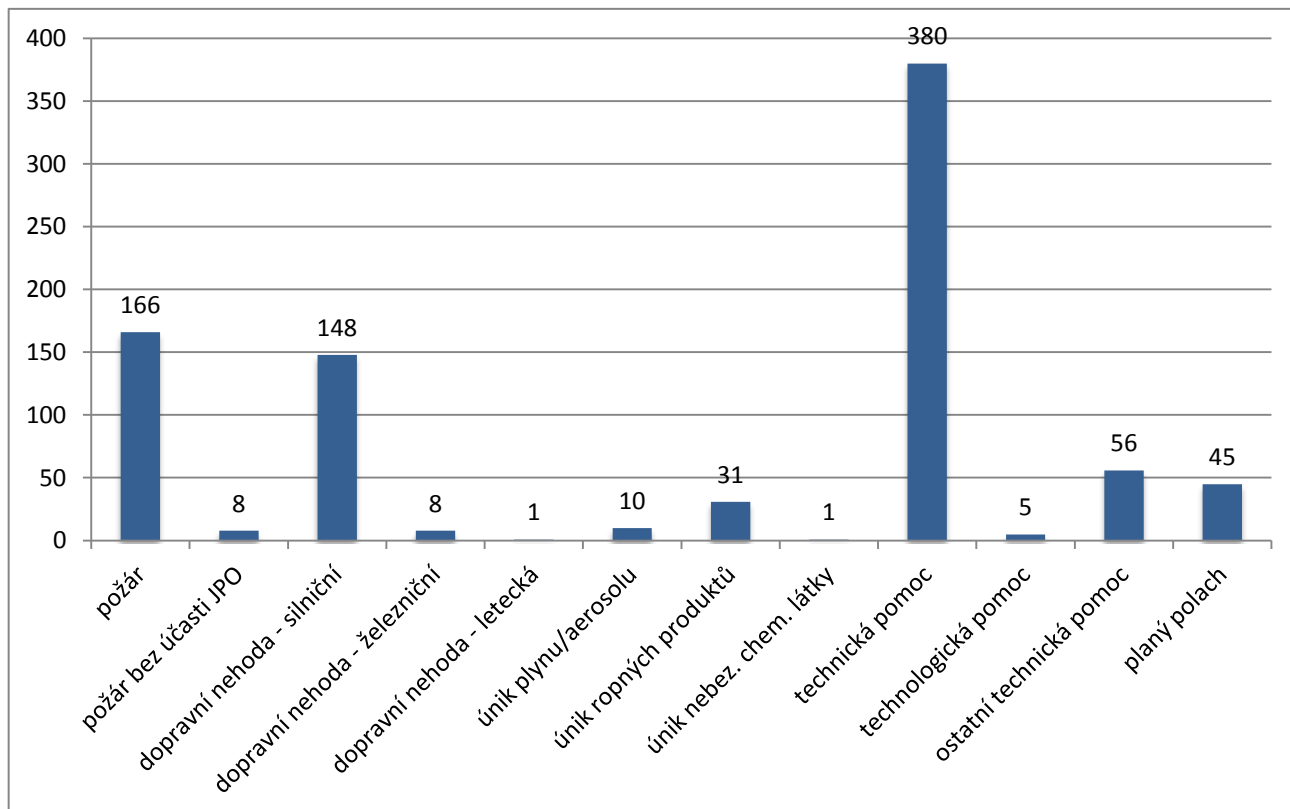
Mimořádné události – kategorie pro analýzu jsou pro tento účel rozděleny do 8 skupin a to na požáry, dopravní nehody, živelné pohromy, úniky nebezpečných chemických látek, technické havárie, radiační havárie a nehody, ostatních mimořádné události a na plané poplachu. Do živelných pohrom spadají přírodní nebezpečné události regionálního charakteru a místních podmínek. V územním odboru Kutná Hora se to týká především následků prudkých dešťů, záplav a povodní; silných větrů, vichřicí a orkánů; a v zimních měsících o náledí a sněhové kalamity. V kategorii úniků nebezpečných chemických látek jsou zahrnuty i katastrofy spojené s únikem ropy a ropných produktů. Mezi technické události se řadí k odstranění nebezpečí menšího rozsahu jako například likvidace stromů, obtížného hmyzu, zabouchnutých dveří, vyprošťování osob z výtahových šachet nebo i zásah vyprošťování koček ze stromů a jiné. V kategorii ostatních MU jsou takové události, které svým charakterem nezapadají do žádné z výše uvedených skupin. A planý poplach je takový druh události, kdy jednotky HZS vyjíždějí k ohlášenému zásahu, který se nepotvrdí.

Dopravní nehody, které zde budou zmiňovány, nejsou všechny dopravní nehody na územním odboru Kutná Hora. Jedná se pouze o takové dopravní nehody (ať už silniční, železniční apod.) u kterých zasahovaly jednotky požární ochrany! [11]

5.1 Souhrnné statistické údaje za územní odbor za rok 2015

Souhrn, výčet a kvantifikace mimořádných událostí na územním odboru Kutná Hora za rok 2015 včetně planých poplachů viz. obrázek číslo 1.

Obrázek č. 1: Souhrn počtu výjezdů HZS ÚO Kutná Hora v roce 2015

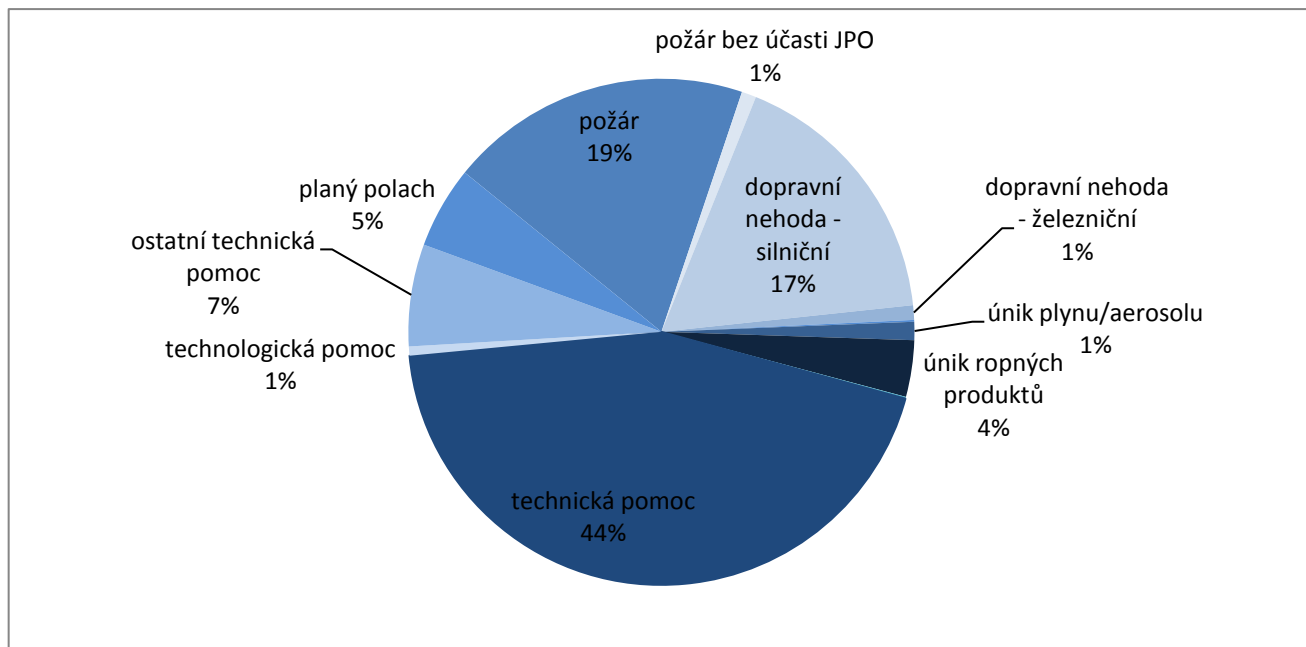
Zdroj: vlastní zpracování podle [11]

V obrázku číslo 1 vidíme celkové počty jednotlivých událostí v roce 2015, která se stala na územním odboru Kutná Hora. Celkový počet událostí v regionu je 859 a z tohoto počtu vychází, že průměrný počet událostí je 2,35 za den pro celý územní odbor. Nejčastěji se jedná, jak lze vyčíst z grafu, o technickou pomoc (380), o požáry (166) a silniční dopravní nehody (148). Naopak nejméně se vyjíždělo k leteckým dopravním nehodám a únikům nebezpečných chemických látek a to po jednom výjezdu. V roce 2015 se vůbec nevyjíždělo k žádné mimořádné události živelného charakteru ani k žádným radiačním haváriím.

Absence živelných pohrom na tomto územním odboru je dán geografickým umístěním regionu, který není charakteristický žádným živelným extrémem (nachází se na rozhraní Polabské nížiny a Českomoravské vrchoviny).

Procentuální zastoupení jednotlivých událostí v roce 2015 za územní odbor Kutná Hora viz. obrázek číslo 2.

Obrázek č. 2: Procentuální zastoupení událostí v ÚO Kutná Hora v roce 2015

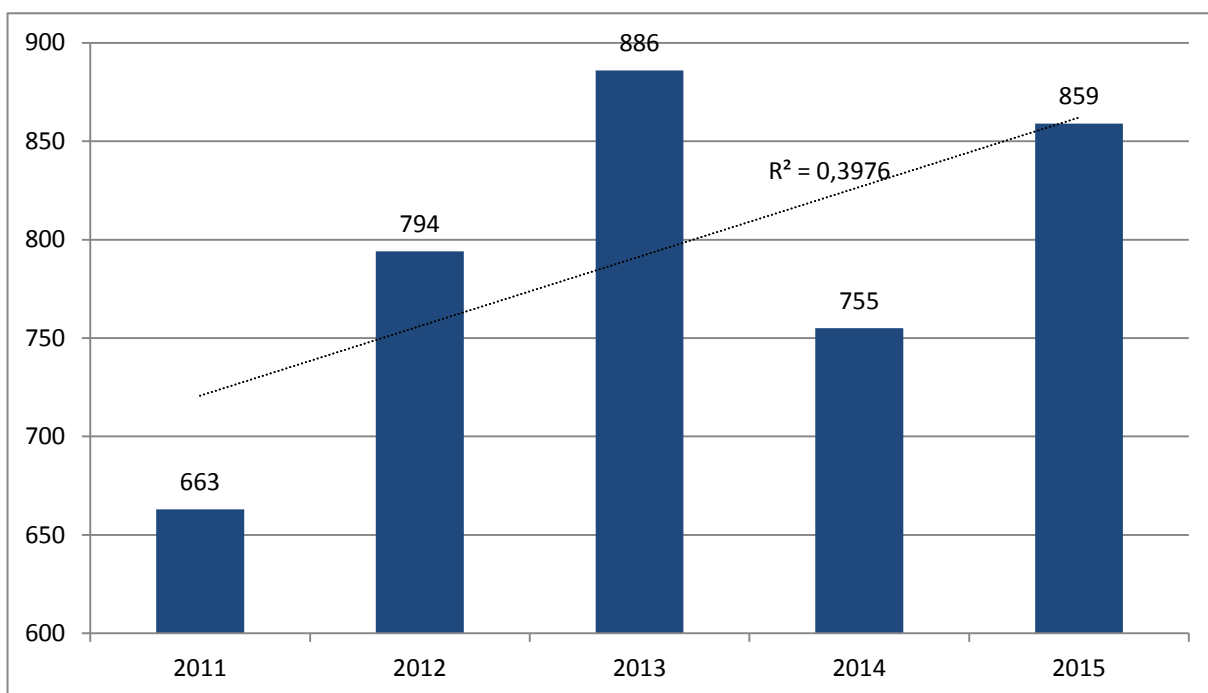
Zdroj: vlastní zpracování podle [11]

Na obrázku číslo 2 je znázorněný procentuální zastoupení výjezdů za rok 2015. Tři nejčastější události (technická pomoc 44 %, požár 19 % a silniční dopravní nehoda 17 %) v regionu dávají dohromady 80 % výjezdů JPO.

5.2 Souhrnné statistické údaje za územní odbor za 5 let

Při porovnání četností jednotlivých druhů událostí na územním odboru Kutná Hora v letech 2011 až 2015 viz. obrázek číslo 3.

Obrázek č. 3: Vývoj počtu událostí v ÚO Kutná Hora v letech 2011 – 2015

Zdroj: vlastní zpracování podle[11]

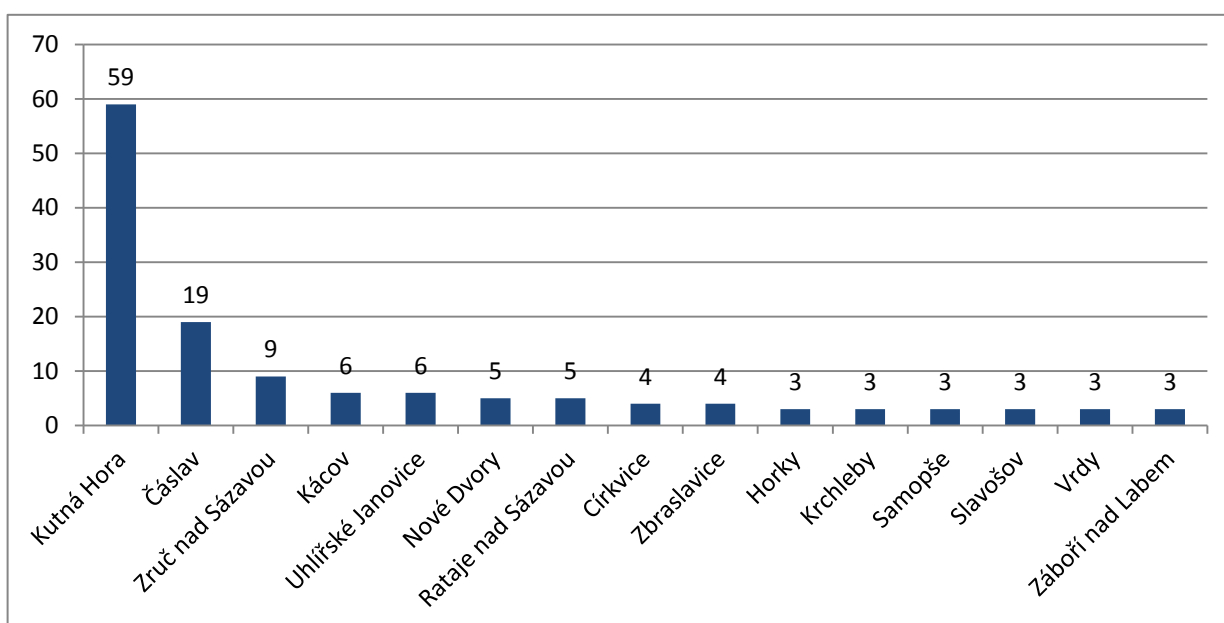
Při pohledu na graf číslo 3 se zjišťuje, že celkový počet událostí v jednotlivých letech kolísá mezi 650 a 900 událostmi, u kterých museli jednotky požární ochrany zasahovat. Po vložení trendové přímky (přerušované čáry) je vidět, že vývoj průměrného počtu událostí se zvyšuje. Ale díky nízkému R^2 (spolehlivosti trendu) nemůžeme tvrdit, že počet událostí v budoucnu bude růst. Pro přesnější prognózu bychom potřebovali minimálně 2x více vstupních dat.

5.3 Analýza požárů v roce 2015 za územní odbor

Požár patří mezi jeden z nejčastější mimořádnou událost, se kterou se požární jednotky územního odboru Kutná Hora setkává. Z grafu číslo 1 vyplývá, že JPO se skoro každý druhý den setkává s požárem v jejich regionu. Jednou z hlavních příčin výjezdů je nedbalost z prací s ohněm, špatný technický stav komínů či závada na topivu.

Výčet 15 obcí s největší četností požárů v roce 2015 viz. obrázek číslo 4. Jedná se o obce s více jak dvěma požáry.

Obrázek č. 4: Počet požárů v obcích HZS ÚO Kutná Hora v roce 2015

Zdroj: vlastní zpracování podle [11]

Na tomto grafu číslo 4 vidíme výčet 15 obcí, s největším počtem požárů na územním odboru v Kutné Hoře. Tento graf reflektuje seznam obcí s největší rozlohou v regionu až na pár výjimek. Obce umístěné v tomto grafu na prvních příčkách mají vlastní stanici HZS v obci. Proto je zřejmé, že v tomto grafu vychází skutečnost, že se v obcích Kácov a Nové Dvory v roce 2015 vyskytoval abnormálně vysoký počet požárů na tyto malé obce. Avšak tyto obce jsou známé svojí tradicí ke složkám dobrovolných hasičských sborů se svojí širokou základnou.

Souhrnné informace o požárech na územním odboru Kutná Hora v roce 2015 viz. tabulka číslo 2.

Tabulka č. 2: Požáry v roce 2015

	S účastní jednotek	Bez účasti jednotek	celkem
Počet požárů	166	8	174
Přímá škoda (v tis. Kč)	9 378	1 319	10 697
Uchráněno (v tis. Kč)	Neuvedeno	Neuvedeno	82 234
Usmrceno civilistů	1	0	1
Usmrceno hasičů	0	0	0
Zraněno civilistů	0	0	0
Zraněno hasičů	1	0	1

Zdroj: vlastní zpracování podle [11]

V tabulce číslo 2 jsou vidět souhrnné informace o druhé nejčastější mimořádné události v územním odboru Kutná Hora za rok 2015. U 95 % případů požárů zasahovaly jednotky požární ochrany a pouze v 5% se požáry likvidovaly bez účasti jednotek PO.

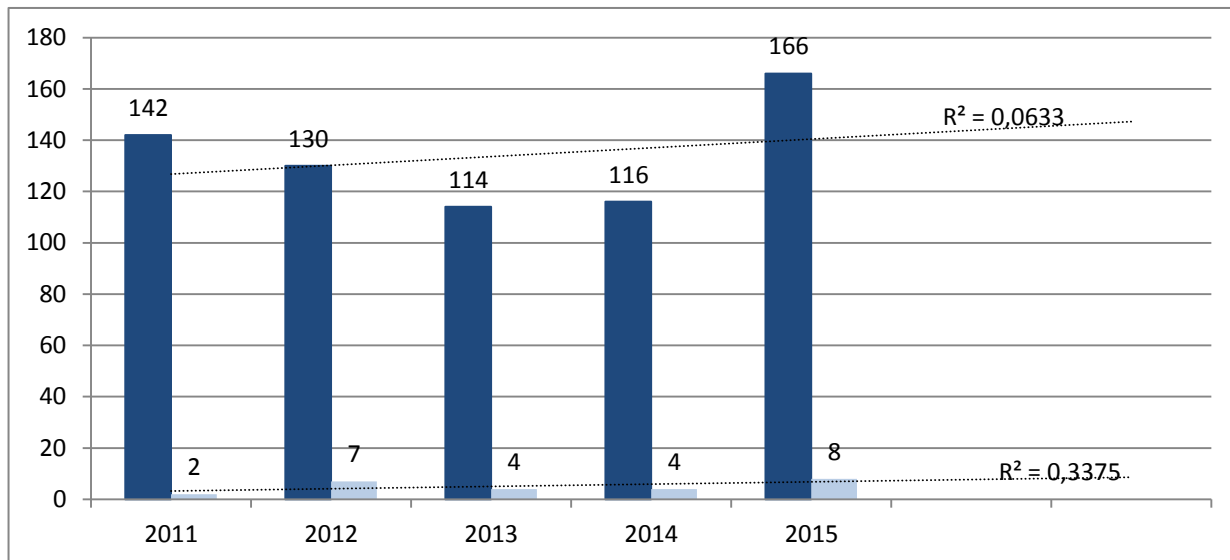
Přímá škoda v regionu se vyšplhala k více jak 10 a půl milionů Kč a na druhou stranu bylo uchráněno něco málo přes 82 milionů Kč, což je 8x více jak způsobená škoda.

Bohužel tu jsou i mnohem smutnější statistiky, kdy v přímé závislosti a následcích na likvidaci požárů zahynula jedna civilní osoba a při výkonu požární činnosti byl vážně zraněn jeden příslušník sboru HZS ÚO Kutná Hora.

5.4 Souhrnné informace o požárech v letech 2011 – 2015 v ÚO KH

Vývoj v počtech požárů v územním odboru Kutná Hora v letech 2011 až 2015 viz. obrázek číslo 5.

Obrázek č. 5: Vývoj počtu požárů v ÚO Kutná Hora v letech 2011 – 2015

Zdroj: vlastní zpracování podle [11]

V obrázku číslo 5 je vidět vývoj v počtu požárů od roku 2011 do roku 2015. Tmavě modré pole v obrázku jsou počty požárů s účastí jednotek a světle modré pole jsou počty požárů bez účasti jednotek požární ochrany. Po vložení trendových přímk (přerušovaná linie) je vidět, že obě přímk lehce stoupají, ale díky R^2 – spolehlivosti trendu, který má v obou případech nízkou hodnotu, nemůžeme tvrdit, že počet požárů v následujících letech bude stoupat. Pro přesnější odhad bychom potřebovali minimálně 2x více vstupních dat.

ZÁVĚR

V první kapitole bakalářské práce je rozebírána požární ochrana v souvislosti hojného využívání ohně lidskou společností od starověku po současnost. Využívání ohně ke svícení, zajištění tepla, přípravě potravy a ochraně před dravou zvěří bylo pro společnost nejen záležitostí praktickou, ale mnohdy i kultovní. Vzhledem k jeho, na tehdejší podmínky, technicky obtížné získávání a uchovávání (jako vůbec prvotní zdroje ohně jsou uváděny požáry v přírodě způsobené úderem blesků) byli ochránci a udržovatelé kmenových ohnišť (tzv. „strážci ohňů“) váženými a uctívanými příslušníky společenských uskupení. Ve středověku bylo ohně užíváno ve vojenství jako útočného i obranného prostředku. Již tehdy bylo nutno mimo zmíněné vojenské využití realizovat i taktiku obrany proti požárům vznikající touto činností, zejména v obléhaných tvrzích, hradech i městech. Poměrně detailně je zmiňováno zapojení obyvatelstva do boje proti požárům, kdy byl kladen důraz zejména na lidi s tehdejší úrovní odborné erudice k dané problematice (práce s ohněm, hořlavinami, trhavinami) a jejich profesním sdruženími – cechy. Šlo o kováře, platněře, v místním regionu o horníky znalými důlní trhací techniky pomocí střelného prachu a „sázení ohňů“. Rozsáhlé požáry aglomerací vedly i magistráty měst k organizování a vydávání regulativů o požární ochraně a prevenci (požární řády). Z hlediska historického je též zmíněna otázka profesionalizace odbornosti (hasičské jednotky otroků v Římě pod vedením vojenských důstojníků) či náznakům jakési „poloprofessionalizaci“ podobné novodobým smíšeným sborům, kdy základ dobrovolníků byl doplněn školenými členy, kteří měli účast ve sborech podmiňovanou městskou zaměstnaneckou smlouvou nebo též v Kutné Hoře při nedostatku zájmu o zapojení obyvatel do dobrovolnické činnosti. Dobrovolné hasičské sbory vznikají masivně na počátku 19. století nejen na základě sousedské vzájemné pomoci, ale i na popud tehdy se velmi rozvíjející se jednoty SOKOL. Vzniklé spolky v obcích byly a jsou nejen nástrojem likvidace MU místním obyvatelstvem, ale i nositeli kulturně-společenského dění.

Druhá kapitola se zabývá integrovaným záchranným systémem, důvodem jeho vzniku jako stmelující a organizačně zkvalitňující působení jednotlivých složek včetně legislativních předpisů a ustanovení činnosti. Zabývá se vývojem a rozvojem instituce zaměřené na záchrannářské a ochranné profese, koordinací složek IZS a jeho rychlou reakci na mimořádnou událost. Vývoj společnosti doprovázený vznikem negativních jevů (žhářství, válečné konflikty, terorismus aj.) vyžaduje rozvoj kooperačních postupů složek IZS. Mimo to popisuje roli hasičského záchranného sboru v rámci IZS a její samotnou podstatu.

Třetí kapitola zpracovává činnost Hasičského záchranného sboru České republiky - územního odboru Kutná Hora. Mapuje novodobou historii útvaru v souvislosti a působností v historicky cenném městě, které se včetně celého okresu rozvíjí a modernizuje. Lze zmínit v souvislosti s historií útvaru též společenský význam občanů města působících jako organizátoři a velitelé kutnohorských hasičských jednotek. Dva nejvýznamnější, podnikatel Bräuer a Macháček, aktivitou a výsledky své práce v hasičském sboru vešli ve známost a získali značnou popularitu ve městě. Byli zvoleni do městské rady a následně do funkce starosty, kde byli též velmi úspěšní. Jan Bräuer, který zakládal a vedl jako první velitel kutnohorské hasiče, dotoval sbor z vlastních prostředků zakoupením výbavy a výstroje. Úspěšné působení těchto mužů ve městě připomínají názvy důležitých lokalit (Bräuerovy, Macháčkovy sady a Macháčkovo nábřeží). Vlastní region ve své současné podobě a rozloze je geograficky a industriálně značně členitý a územně specifický, což vedlo i ke zřízení územně odloučených pracovišť v Čáslavi, ve Zruči nad Sázavou a v Uhlířských Janovicích. Zvláštností je konstatovaný téměř většinový útlum dobrovolného hasičství v Kutné Hoře kontrastující s vysokou aktivitou dobrovolných spolků v okolních (i těch velmi malých) obcích.

Čtvrtá kapitola se věnuje organizační a operační činnosti stanice HZS Kutná Hora. Popisuje členění jednotlivých pracovišť ve stanici HZS Kutná Hora s uvedením odborného zaměření, personálního i funkčního obsazení. Zahrnuje oblast řízení vlastní základny a podřízených územních stanovišť na okrese. Odborná příprava je průběžně prováděna pro jednotlivé specializace hasiče na stanici v Kutné Hoře popřípadě externě v rámci školení a vzdělávání vyššího typu. Fyzická příprava zahrnuje každodenní zvyšování či udržování fyzické zdatnosti příslušníků směny ve službě v rozsahu minimálně dvou hodin (sportovně tělovýchovná činnost). Přezkušování z odborné připravenosti příslušníků HZS probíhá periodicky formou testů z teorie a zjišťování plnění norem fyzické zdatnosti. Popisuje členění jednotky a skladbu směn pracujících v nepřetržitém provozu.

Pátá kapitola analyzuje aktivitu výjezdové a zásahové činnosti územního pracoviště HZS Kutná Hora jako celku. Zabývá se rozborem jednotlivých druhů událostí v časovém rozvrstvení. Součástí jsou tabulky a grafické zpracování veřejně publikovatelných podkladů, které mi byly poskytnuty pracovníky územního pracoviště. Mimořádné události byly v rámci regionu číselně charakterizovány podle druhu události i jejich procentuálního zastoupení jak v roce 2015, tak i souhrnu za 5 let. Stejnou formou je charakterizovány i jedny z nejtypičtějších mimořádných událostí charakteristická pro hasiče – požáry. Součástí jsou nejenom grafy za

sledované období 2015 a jako souhrn za 5 let, ale i graf s nejčastějšími místy výskytu požáru na územním odboru Kutná Hora.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] Česká republika. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně a o změně některých zákonů.
- [2] Česká republika. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.
- [3] Česká republika. Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů.
- [4] Český statistický úřad: Charakteristika okresu Kutná Hora [online]. 2016 [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_kutna_hora
- [5] Hasičský záchranný sbor ČR: Historie [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2016 [cit. 2016-02-03]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-historie.aspx>
- [6] Hasičský záchranný sbor ČR: Normy a znalosti [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2016 [cit. 2016-04-08]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/normy-znalosti.aspx>
- [7] Hasičský záchranný sbor ČR: Středočeský kraj [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2016 [cit. 2016-02-13]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/hzs-stredoceskeho-kraje.aspx>
- [8] Hasičský záchranný sbor ČR: Zákony a předpisy [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2016 [cit. 2016-02-23]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/zakony-a-predpisy.aspx>
- [9] Hasičský záchranný sbor ČR: Zákony a předpisy [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2016 [cit. 2016-02-02]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-pusobnost-a-ukoly.aspx>
- [10] Hasičský záchranný sbor ČR: Zákony a předpisy [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2016 [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-zakladni-poslani.aspx>
- [11] Interní materiály HSZ KH
- [12] KSH Středočeského kraje: OSH Kutná Hora [online]. 2015 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://www.ksh-stck.cz/osh-kutna-hora/>

- [13] Kutná Hora [online]. 2016 [cit. 2016-01-05]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Kutn%C3%A1_Hora
- [14] Kutná Hora: Historie [online]. 2006 [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: <http://www.kutnahora.wz.cz/>
- [15] Kutná Hora: Historie [online]. 2015 [cit. 2016-01-08]. Dostupné z: <http://www.ikutnahora.cz/o-meste/historie-mesta>
- [16] OSH Náchod: Historie požární ochrany [online]. 2008 [cit. 2016-01-30]. Dostupné z: <http://okrsekostas.borec.cz/historie.html>
- [17] POKORNÝ, J. a kol. 40 let profesionálních hasičů v Kutné Hoře: 1969 - 2009. 1. vyd. Kutná Hora: HZS Středočeského kraje, územní odbor Kutná Hora, 2009. 32 s. ISBN bez čísla.
- [18] SDH Nové Dvory: Z historie dobrovolných hasičů Kutnohorska [online]. Nové Dvory, 2012 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://www.sdh-ndvory.com/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=58>
- [19] SKALSKÁ, K. a kol. Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I. 1. vyd. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. 55, 44 s. ISBN 978-80-86640-59-4.
- [20] SZASZO, Z. Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2010. 306 s. ISBN 978-80-86640-60-0.